

Таблиця 2 - Динаміка структури неподаткових доходів бюджету м. Кременчука за 2012-2016 рр., %

Показники	2012	2013	2014	2015	2016	Відхилення 2016/2012
Доходи від власності та підприємницької діяльності	0,8	0,7	0,7	0,1	0,6	-0,2
Плата за розміщення тимчасово вільних коштів	4,9	5,3	-	5,2	15,9	11,0
Плата за надання адміністративних послуг	12,1	10,0	10,2	7,2	6,6	-5,5
Власні надходження бюджетних установ	59,8	63,3	70,4	70,3	62,7	2,9
Інші надходження	22,4	20,7	18,7	17,2	14,2	-8,2
Всього	100	100	100	100	100	-

За 2012-2016 рр. обсяг власних доходів збільшився на 14,4 млн. грн., або на 31,0 %. У структурі цих надходжень за аналізований період значну частину становлять надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами (близько 60 %), а все інше становлять інші джерела власних надходжень бюджетних установ (благодійні внески, гранти, дарунки).

Враховуючи тенденцію формування неподаткових доходів місцевого бюджету м. Кременчука, можна стверджувати, що спостерігається позитивна динаміка надходжень до бюджету за рахунок власних надходжень бюджетних установ та інших неподаткових доходів.

Плата за розміщення тимчасово вільних коштів зростає і по структурі у 2016 р. становила 15,9%, що пояснюється перевиконанням дохідної частини місцевого бюджету по спецфонду і можливістю розмістити частину цих коштів на депозит.

Отже, аналізуючи наведені вище дані, можна стверджувати, що неподаткові доходи відіграють важливу роль у доходній базі місцевого бюджету, незважаючи на те, що надходження цих платежів є невеликими сумами.

Резервами зростання цих надходжень вважаємо: збільшення сум плати за надання адміністративних послуг за рахунок розширення та вдосконалення спектру таких послуг в умовах впровадження електронного врядування; збільшення переліку необхідних і якісних платних послуг бюджетних установ.

Література:

1. Сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. / Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Захожай К.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Формування моделі соціально-економічного розвитку України є неможливим без удосконалення інформаційно-аналітичного інструментарію Державного бюджету України. Саме результати аналізу бюджетних показників надають можливість діагностувати і контролювати тенденції поліпшення кількісних і якісних параметрів економічної діяльності держави. Аналітичні розрахунки допомагають активно впливати на бюджетні процеси, мобілізуючи потенційні резерви збільшення дохідності, що сприяє інвестиційній привабливості, стабільності держави, впливає на рівень її економічного зростання,

потенціал і конкурентоспроможність. Належним чином узагальнена та структурована аналітична бюджетна інформація сприяє вчасному прийняттю економічно обґрунтованих ефективних управлінських рішень [1, с. 16].

Розвиток методологічних підходів при вивченні Державного бюджету України повинен відповідати процесу переходу України до ринкової економіки. Зміни зовнішнього та внутрішнього середовища на фоні необхідності соціально-економічного розвитку України в умовах обмеженості ресурсів та періодичні економічні кризи спонукають фінансову науку перебувати в стані постійного розвитку та вдосконалення, що стосується, у першу чергу, методологічних засад дослідження бюджетної системи [2, с. 10-11].

Впровадження нових складових бюджетної фінансової методології стикається з певною невизначеністю змістової інтерпретації та правильністю вибору методів міждисциплінарного характеру, що пояснюється її подальшим посиленням чинно вимог фінансової науки.

Розвиток методології дослідження Державного бюджету України та окремих її методик, що адаптовані до умов соціально-економічного розвитку України, дозволить створити необхідне інформаційно-аналітичне підґрунтя для ефективного державного менеджменту.

Дослідження Державного бюджету України повинно відбуватися на єдиних методологічних принципах, від застосування яких залежить створення системи взаємопов'язаних аналітичних даних, які відтворюють динаміку та структурні зрушення, що відбуваються у фінансовій діяльності держави під впливом соціально-економічних чинників. Тому потрібно визначити відповідність методології бюджетної діяльності вимогам моделі соціально-економічного розвитку України [1, с. 18].

Методологія – система принципів наукового дослідження, вчення про науковий метод пізнання певних законів за допомогою сукупності методів, прийомів та способів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки її об'єкта. Основу методології складає мислення та світогляд, як операційне середовище самодисципліни та роботи з інформацією, моделями, алгоритмами. Методологія досліджує взаємообумовленість, взаємозв'язок і залежність систем знань та систем діяльності, утворює необхідний компонент будь-якої діяльності, оскільки вона стає предметом усвідомлення, навчання і раціоналізації.

Методологія фінансової науки – дослідження явищ і процесів, які здійснюються у державі при створенні й використанні фондів фінансових ресурсів на цілі її економічного та соціального розвитку, проведене на основі загальнонаукових та емпіричних прийомів фінансової науки, що дає змогу досліджувати соціально-економічні процеси у їх спорідненості, відмінності та історичному розвитку.

Фінанси існують об'єктивно, тому пізнання їх функціонування пов'язане з аналізом, вивченням і точним описанням фактів, що належать до процесів отримання державою і підприємницькими структурами необхідних коштів для втілення своїх цілей. Предметом методології фінансової науки є діяльність держави, підприємницьких структур, організацій та окремих громадян, що пов'язана із формуванням доходів і використанням витратків.

Проте фінансові ресурси в економіці держави величина завжди обмежена, тому актуально постає питання їхнього ефективного використання для найкращого задоволення потреб суспільного добробуту. Для цього повинні залучатися досконалі методи мобілізації фінансових ресурсів, уважно обиратися напрями їх використання.

Структуру методології дослідження Державного бюджету України в умовах соціально-економічного розвитку у взаємозв'язку її елементів наведено на рис. 1.

Рисунок 1 - Загальна структура методології аналізу Державного бюджету України в умовах соціально-економічного розвитку

Література:

1. Захожай К.В. Роль, функції та завдання Державного бюджету України в сучасному суспільно-економічному просторі / К.В. Захожай // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 20. – С. 15-22.
2. Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту (методол. і практ. прикл. статистика): навч. посіб. / А.В. Головач, В.Б. Захожай, І.Г. Манцуров, Н.А. Головач. – К.: КНЕУ, 2010. – 260 с.

СОЦІАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Качула С. В., к.е.н., доцент

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

Соціально-економічні реформи, що відбуваються в Україні, націлені на формування соціально орієнтованої ринкової економіки, спрямованої на забезпечення гідних умов життя та добробуту громадян. Проте в період трансформаційного періоду, глибокого реформування різних сфер українського суспільства відбувається загострення соціальних проблем, що є, поряд з іншими чинникам, наслідком недостатньої ефективності інструментів та заходів бюджетної політики. Це зумовлює важливість наукових досліджень наслідків бюджетної підтримки окремих галузей соціальної сфери, оцінки ефективності соціальних видатків державного та місцевих бюджетів з урахуванням реального соціально-економічного стану, умов розвитку суспільства, визначення пріоритетів розвитку соціальної сфери.

Впродовж останніх двох десятиліть бюджетна політика в Україні зазнала значних змін. При цьому процес формування та реалізації бюджетної політики був не завжди стабільним та послідовним, здебільшого вносилися лише корективи. Невідповідність пріоритетів, встановлених цілей і отриманих результатів бюджетної політики сформували